

علوم و فنون ادبی ۱

۱- آثار شعر و نثر فارسی از سه دیدگاه بررسی می‌شود. در کدام گزینه این سه دیدگاه به درستی بیان شده است؟

(۱) زبان، ادبیات، سبک‌شناسی (۲) محتوا، فکر، ادبیات (۳) زبان، ادبیات، فکر (۴) ادبیات، محتوا، سبک‌شناسی

۲- کدام گزینه ویژگی‌های «زبانی و ادبی» متن را به ترتیب بیان می‌کند؟

«باری، به نصیحتش گفتم: ای فرزند، دخل، آب روان است و عیش، آسیاب گردان. یعنی خرج فراوان کردن، مسلم کسی را باشد که دخل معین دارد.»

(۱) حذف فعل به قرینه معنوی، فراوانی جمله / کاربرد تشبیه، تناسب، سجع

(۲) عبارت دارای سه فعل ماضی و یک منادا است / کاربرد تکرار، واج‌آرایی، تضاد

(۳) «ش» مضاف‌الیه است، فعل «است» شناسه ندارد. / کاربرد کنایه، تشبیه، تناسب

(۴) جملات کوتاه، «را» در معنی حرف اضافه / کاربرد تشبیه، مراعات نظیر، تضاد

۳- نخستین گام مؤثر در تحلیل و رویارویی با متون چیست؟

(۱) بررسی متن از جهت محتوا و درون‌مایه (۲) خوانش دقیق متن و بررسی اثر در نگاهی کلی

(۳) شناسایی و استخراج نکات زبانی و فکری (۴) تقسیم‌بندی متون به دو بخش شعر و نثر

۴- نام شاعر، در مقابل همه ابیات درست است، به جز .....

(۱) اگر باران به کوهستان نبارد / به سالی دجله گردد خشک رودی (سعدی)

(۲) در حقیقت یار یکدل، کیمیاست / چون صدف، کمیاب و چون ذره، پُربهاست (میرفخرایی)

(۳) هر کجا دردی است درمانیش هست / درد عشق است آنکه درمانیش نیست (حافظ)

(۴) یک عمر پریشانی دل، بسته به مویی است / تنها سر مویی ز سر موی تو دورم (قیصر امین‌پور)

۵- «نوع ادبی» کدام گزینه با گزینه‌های دیگر یکسان نیست؟

(۱) مثنوی معنوی - کلیله و دمنه (۲) بوستان سعدی - قابوس‌نامه

(۳) مثنوی معنوی - گلستان سعدی (۴) دیوان غزلیات حافظ - دیوان شمس

۶- کدام بیت فاقد «تشبیه» و دارای «مجاز و ایهام» است؟

(۱) خواهم ز پس پرده تقوا به در افتم / چندی به زبان همه‌کس چون خبر افتم

(۲) چون بلبل دل‌سوخته را بال شکستند / بر طرف چمن باز به پرواز نیاید

(۳) نه طره‌ات غم شب‌های تار من دارد / نه چشم مست تو فکر خمار من دارد

(۴) من آن‌نیام که کند یار اجتناب از من / همیشه صحبت آتش به شمع درگیرد

۷- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «واج‌آرایی با صامت، تشخیص، واژه‌آرایی و جناس» مرتب کنیم؛ کدام گزینه درست است؟

الف) ای نفس خرم باد صبا / از بر یار آمده‌ای، مرحبا

ب) بیش از اینت بیش از این، اندیشه عشاق بود / مهرورزی تو با ما شهره آفاق بود

پ) عید آمد و عید آمد یاری که رمید آمد / عیدانه فراوان شد تا باد چنین بادا

ت) ای مهر تو در دل‌ها وی مهر تو بر لب‌ها / وی شور تو در سرها وی سر تو در جان‌ها

(۱) ب - الف - پ - ت (۲) الف - ب - ت - پ (۳) الف - پ - ت - ب (۴) پ - ت - الف - ب

۸- کدام گزینه درباره «واج‌آرایی» و «واژه‌آرایی» نادرست است؟

(۱) تکرار در زبان ادبی بر جاذبه، کشش و گوش‌نوازی سخن می‌افزاید.

(۲) آن‌چه در تکرار اهمیت دارد جنبه موسیقایی و آوایی سخن است نه شکل نوشتاری واژگان.

(۳) تکرار واج و واژه بخشی از موسیقی کلام، در علم بدیع معنوی است.

(۴) واج‌آرایی صامت‌ها از مصوت‌ها محسوس‌تر است.

۹- در ادبیات زیر، نوع قرار گرفتن قافیه، بیانگر کدام «قالب» شعری است؟

«بیا تا همه دست نیکی بریم / جهان جهان را به بد نسپریم

نباشد همی نیک و بد پایدار / همان به که نیکی بود یادگار»

(۱) غزل (۲) قطعه (۳) رباعی (۴) مثنوی

۱۰- کدام گزینه بر قدرت اثرگذاری سروده زیر افزوده است؟

«مرده بدم زنده شدم گریه بدم خنده شدم / دولت عشق آمد و من، دولت پاینده شدم

دیده سیر است مرا جان دلبر است مرا / زهره شیر است مرا زهره تابنده شدم»

(۱) جاذبه آهنگ و کلام موزون (۲) تناسب و همسویی وزن و عاطفه

(۳) گوش‌نوازی و خوش‌آهنگی (۴) فضای عاطفی و لحن مناسب

۱۱- کدام یک از ابیات زیر دارای وزن و آهنگ کوبنده و بار حماسی است؟

(۱) یک عمر پریشانی دل، بسته به مویی است / تنها سر مویی ز سر موی تو دورم

(۲) رفت آن که رفت و آمد آن که آمد / بود آن که بود خیره چه غم داری؟

(۳) خروشید کای فرخ اسفندیار / هم‌آوردت آمد بر آرای کار

(۴) وقت را غنیمت دان آن‌قدر که بتوانی / حاصل از حیات ای جان یک دم است تا دانی

۱۲- کدام «بیت» با وزن و آهنگ تند، حالت شور و شوق عاشقانه را به خواننده منتقل می‌کند؟

(۱) معشوقه بسامان شد تا باد چنین بادا / کفرش همه ایمان شد تا باد چنین بادا

(۲) چون نخواهی کت ز دیگر کس جگر خسته شود / دیگران را خیره خیره دل چرا باید خلید

(۳) زمین آمد از سم آسبان به جوش / به ایر اندر آمد فغان و خروش

(۴) روی میوشان که بهشتی بود / هر که ببیند چو تو حورای صنم

۱۳- مفاهیم «عدم آگاهی، فراغت خاطر، خویشتن‌داری، توصیه به فروتنی» به ترتیب از کدام ابیات دریافت می‌شود؟

(الف) چه آسوده است از اندیشه باد خزان، برگی / که در فصل بهاران چون گل رعنا خزان ببند

(ب) عنان نَفَس را هر کس تواند داشتن محکم / سمند سرکش افلاک را در زیر ران ببند

(پ) نظر را پایه گر خواهی بلند از آستان مگذر / که هر کس را بود بر صدر جا در آستان ببند

(ت) رخ بهبود کار خویش آن غافل چه سان ببند / که بردارد ز یوسف چشم و راه کاروان ببند

(۱) ت - ب - الف - پ (۲) ت - الف - ب - پ (۳) پ - الف - ب - ت (۴) پ - ب - الف - ت

۱۴- پیام اصلی شعر زیر در کدام گزینه آمده است؟

«نهنگی بچه خود را چه خوش گفت / به دین ما حرام آمد کرانه

به موج آویز و از ساحل بپرهیز / همه دریاست ما را آشیانه»

(۱) تحمل سختی‌ها و ناملایمات (۲) شنا کردن در دریای بی‌کران

(۳) یافتن امنیت و آرامش در زندگی (۴) هم‌رنگ شدن با جماعت

۱۵- در کدام گزینه «قلمرو فکری» شعر زیر، نادرست است؟

«آب را گل نکنیم / در فرودست انگار، کفتری می‌خورد آب / یا که در بیشه دور سیره‌ای پَر می‌شوید / یا در آبادی، کوزه‌ای پَر می‌گردد / ... /

شاید این آب روان می‌رود پای سبیداری، تا فرو شوید آندوه دلی / دست درویشی شاید نان خشکیده فرو برده در آب»

(۱) شاعر با دیدگاه عرفانی، دوستی و مهربانی را میان پدیده‌های هستی مطرح می‌کند.

(۲) آب نماد پاکی، طراوت و شوینده همه ناپاکی‌ها است و گل نماد ناراستی و کژی.

(۳) شاعر از سرزمین آرمانی خود سخن می‌گوید و بسیار خوش‌بین است.

(۴) شاعر با بهره‌مندی از پدیده‌های طبیعت به شادمانی و تحمل سختی‌ها سفارش می‌کند.